

YÜKSEKÖĞRETİM ÖĞRENCİLERİNE AF/CEZA KANUNU HAKKINDA DÜŞÜNCELER(*)

Av. Muharrem Balcı

AF/CEZA KANUNU HAKKINDA GENEL BİLGİ

Cumhurbaşkanı tarafından veto edilen 28.8.1999 tarih ve 4453 sayılı Af Kanunu içinde yer alan “Yükseköğretim Öğrencilerine Yeni Sınav ve Devam Hakkı” başlıklı 12. maddenin 1. bendi hükmüne göre:

“1989-1990 eğitim-öğretim yılından bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihe kadar, yükseköğretim kurumlarının hazırlık sınıfı, ön lisans ve lisans eğitim-öğretim programları ile yüksekokulların herhangi bir sınıfından her ne sebeple olursa olsun kaydı silinen veya silinme durumuna gelen veya kendi isteğiyle ayrılan öğrenciler, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten, 1998-1999 eğitim-öğretim yılı sonunda ilişkisi kesilecek olan öğrenciler ise, ilişkilerinin kesildiği tarihten itibaren iki ay içinde, ilgili yükseköğretim kurumlarına başvurmak ve ilgili yükseköğretim kurumunun mevzuat gereğince aradığı kurallara uymak şartıyla, başarısız oldukları bütün dersler için iki sınav ve devam hakkı tanınmak suretiyle öğrenimlerine kaldıkları yerden devam ederler. Sınavlar, başvuru süresini izleyen iki ay içinde yapılacak şekilde ilgili yükseköğretim kurumunca düzenlenip uygulanır. Bu sınavlarda da başarılı olamayanlara, başarılı olmadıkları dersler için bir bütünleme hakkı daha verilir. Bütünleme sınavları, ilk sınavı izleyen iki ay içinde yapılır.”

Kanunun bu hükmünü açarsak:

1. 1989-1990’ eğitim-öğretim yılından, Kanunun yürürlüğe gireceği tarihe kadar, hazırlık sınıfı, ön lisans, lisans eğitim-öğretim programlarının herhangi bir sınıftan öğrencisi olup da, hangi sebepten olursa olsun
  - a) Kaydı silinen, veya
  - b) Silinme durumuna gelen, veya
  - c) Kendi isteğiyle ayrılanlar ile,
2. 1998-1999 yılı sonunda ilişkisi kesilecek olanlar ise,
  - İlişkilerinin kesildiği tarihten itibaren iki ay içinde başvurmak, ve
  - İlgili yükseköğretim kurumunun mevzuatı gereğince aradığı kurallara uymak, şartıyla
  - Başarısız oldukları bütün dersler için iki sınav ve devam hakkı tanınmak suretiyle,öğretimlerine kaldıkları yerden devam ederler.
3. Sınavlar, başvuru süresini izleyen iki ay içinde yapılacak şekilde ilgili yükseköğretim kurumunca düzenlenip uygulanır.

* AYRIMCILIĞA KARŞI KADIN HAKLARI DERNEĞİ (AK-DER)nin 1999 yılında yayınladığı basın bildirisi olarak hazırlanmıştır.

4. Sınavlarda başarılı olamayanlara, bu derslerden bir bütünleme hakkı daha verilir. Bütünleme sınavları, ilk sınavı izleyen iki ay içinde yapılır.

AF KANUNUNUN HUKUKA UYGUNLUĐU

1. TBMM, ıkardığı Af Kanunu ile, bir bakıma yükseköğretim kurumlarının hukuk dışı mevzuatlarına meşruiyet kazandırmaya çalışmıştır.

Aftan yararlanacak öğrencilerin, “kanunun yürürlüğe girmesinden veya ilişkilerinin kesilmesinden itibaren iki ay içinde yükseköğretim kurumlarına başvurmak ve **ilgili yükseköğretim kurumunun mevzuat gereğince aradığı kurallara uymak şartıyla**, başarısız oldukları bütün dersler için iki sınav hakkı tanınması” hükmünde, **ilgili yükseköğretim kurumlarının mevzuatı** ifadesi tartışmalı bir ifadedir. Bu güne kadar öğrencilerin cezalandırılması ve ilişkilerinin kesilmesi zaten bu mevzuat yüzündendir. Kanun koyucu, hukuk dışı kuralları içeren ve hukuk tanımaz kişilerin iki dudağı arasında çıkan hükümlere meşruiyet kazandırmaya çalışmıştır.

2. 4453 Sayılı Af Kanunu, her ne kadar Af Kanunu ismiyle anılsa da, getirdiğı hükümler itibariyle bir af olmaktan öte, cezalandırma kanunu olmuştur.

Yükseköğretim Kanununda, kılık kıyafete ilişkin hüküm bulunmamasına rağmen, Anayasaya ve Kanuna aykırı yapılan düzenleyici işlemlerle (Yönetmelik, genelge v.s.) kılık-kıyafete ilişkin hukuk dışı yükümlülükler getirilmesi nedeniyle cezalandırılan öğrenciler, bu uygulamaların hukuka aykırılıklarının tespit ve tescili için idari davalar açmışlar ve bu davaların bir çoğı devam etmektedir. Açılan davalar sonucunda, her ne kadar hukukçu olmasalar da İdare Mahkemesi Hakimleri, öğrencilere karşı uygulanan **Gestapo Mevzuatı**’nı mahkum edip, bu mevzuat içindeki hukuka aykırı düzenleyici işlemleri ve bu işlemlere dayanılarak verilen cezaları iptal edeceklerdi. Ancak kanun koyucu, yargının, hukuku geliştirmesine engel olduğu gibi, öğrencilerin bu haklarını da ellerinden almaya çalışmış, tartışmalı mevzuata meşruiyet kazandırmak istemiştir. Bu nedenledir ki, Af Kanunu olarak ifade edilmeye çalışılan kanun, **çeteler ve hırsızlar için af kanunu, öğrenciler için bir ceza kanunu** olmuştur.

3. Yapılan düzenleme, idari davaları etkileyecek mahiyettedir.

Yükseköğretim kurumlarının mevzuatına uymak zorunluluğı getiren **Sözde Af Kanunu**, bu güne kadar açılmış bulunan idari davaları da etkileyecektir. Kanun koyucunun, mevzuata uyma iradesinin Af Kanununda izhar edilmesi, idare mahkemesi hâkimlerinin bir kısmını etkileyecektir. Esasen, Af Kanununun veya herhangi bir kanunun, başka bir konudaki kanuni düzenlemeye etki etmesi, o kanunun anlaşılmasında veya yorumunda etki edecek bir hüküm içermesi, kanun yapma tekniğine aykırı olduğu kadar, hukuka da aykırıdır. Sözde Af Kanunu bu yönüyle de iptali gereken bir “**kanun denemesi**”dir. Kanun yapmasını bilmeyenlerin veya kanun yaparken, mevcut pazarlıklardan bunalanların, kanun tekniğine veya hukuka uygunluğına riayet etmeleri de beklenemezdi.

4. Söзде Af Kanunu, Kanunun muhatabı kişiler arasında ve bu kişilere tanınan hukuk yolu hakkında çelişkiye düşmüş, kamu görevlilerine tanınan hakkı, öğrenciye tanımamıştır.

Söзде Af Kanununda, Cumhurbaşkanı tarafından onaylanan 4455 sayılı “Memurlar ile Diğer Kamu Görevlilerinin Disiplin Cezalarının Affı Hakkında Kanunu”nun 2. maddesinde memurlara tanınan hak öğrencilere tanınmamıştır. Memur Affı Kanununun 2. maddesinde, disiplin cezalarına karşı idari dava açan kamu görevlilerinin, Af Kanununun yürürlüğe girdiği tarihten itibaren 30 gün içinde davaya devam etmek ve düzenleyici işlemin veya uygulamanın hukuka ve kanunlara aykırılığını ispat etmek hakkı verilmektedir. 4453 sayılı Af Kanununda ise öğrencilere bu hak tanınmamıştır. Böylece Af Kanununun muhatabı olan kişiler arasında eşitlik ilkesi ihlal edilmiştir.

AF KANUNU ÇIKMASI SIRASINDA YAŞANILAN GELİŞMELER

İstanbul Üniversitesi öğrencileri 24.08.1999 tarihinde MHP ve ANAP milletvekilleriyle görüşmek üzere TBMM’ne gittiler. MHP’nin hazırladığı önergede bulunan “**Her ne şartla olursa olsun öğrencinin devamlılığı ve sınava girmesi engellenemez**” şeklindeki düzenleme önce Milli Eğitim Komisyonunda, ardından da Anayasa Komisyonunda kabul edildi. Bilahare, Adalet Komisyonunda ise, daha önce düzenleme üzerinde tartışmayacaklarını ifade eden ANP ve MHP Milletvekillerinin oylarıyla, bu düzenleme metinden çıkarıldı ve yukarıda alıntılıdığımız şekilde 12. madde olarak kanunlaştırıldı. Halbuki, ANAP ve MHP Milletvekilleri, söz konusu “**Her ne şartla olursa olsun öğrencinin devamlılığı ve sınava girmesi engellenemez**” şeklindeki ibareyi, bizzat kendileri kararlaştırmış ve **her hal ve şartta bunun takipçileri olmaya söz vermişlerdi**. Sonradan, çetelerin ve devlet imkanlarının soyguncularının affına ilişkin tartışma ve pazarlıklar sırasında, “yükseköğretim öğrencilerinin disiplin cezalarının affı” ve “Her ne şartla olursa olsun öğrencinin devamlılığı ve sınava girmesi engellenemeyeceği” şeklindeki hüküm değiştirilmiş ve DSP’nin, pazarlığın bir ucundaki istekleri olarak Af Kanunu yerine Ceza Kanunu şeklinde bir düzenleme yapılmıştır.

GÖLGE ETME BAŞKA İHSAN İSTEMEZ

Yükseköğretim öğrencilerinin çetelere, hırsızlara, dolandırıcılara, katillere karşılık pazarlık konusu yapılması sonucu çıkarılan Söзде Af Yasası, bu güne kadar kılık kıyafet bağlamında insan hak ve özgürlükleri mücadelesine set çekmiştir. Ayrıca, bundan sonra da kılık kıyafet özgürlüğüne sahip çıkacakları ve bu mücadeleye destek olacakları sözünü verenlerin, bu kutlu mücadeleyi baltaladıkları vahim bir düzenleme olmuştur.

Yükseköğretim öğrencileri af istememektedir. Çünkü mevcut konjoktüre uyarlanmış kafalarla öğrencilere af çıkarılması mümkün değildir. Öğrencilerin İstedikleri, sadece gölge edilmemesidir. Yükseköğretim öğrencileri haklarını savunmanın bilincinde ve bu hak alma mücadelesini kazanacak güçtedir. Bu mücadelede, sinei milletten görünüp, arkadan hançerleyecek ikiyüzlülerin **yardımlına/kalleşliğine** ihtiyaçları yoktur. **Gölge etmesinler başka ihsan gerekmezdi.**

Yapılacak iş, Af Kanununun tekrar Meclis gündemine geleceği süreci iyi değerlendirmek, herkesin özgürlükler konusundaki duyarlılığını, öğrencilerin doğal hakları konusundaki mihenk taşına vurmak olacaktır. Bu süreçte yoğun bir şekilde bu konu işlenmeli, gölge ortadan kaldırılmalıdır. Geleceđimizi inşa edecek gençleri, bu zilletten kurtarmanın yolu, hukuk mücadelesinin devamıdır. Bunun için de, hukuk dışı mevzuata meşruiyet kazandıracak her türlü girişimin ve düzenlemenin karşısında olmak gerekir.

Av. Muharrem BALCI